

Internationaal vogelen

Vogelen in het buitenland is geweldig leuk, maar er moeten wel wat obstakels overwonnen worden, zo ontdekte beginnend vogelaar Lenny Langerveld. Taalproblemen, bijvoorbeeld. Een goede voorbereiding is het halve werk. En als dat per ongeluk niet lukt: niet getreurd. Met een beetje mazzel komt, ook zonder voorbereiding, alles op z'n pootjes terecht.

Lenny Langerveld

Ecuador

De eerste keer dat ik als vogelaar een buitenlandse reis maakte, was een paar jaar geleden naar Ecuador. Ik had nét de vogelherkenningscursus achter de kiezen en verheugde me enorm op de kans om in de tropische oerwouden van Zuid-Amerika aan de slag te gaan met verrekijker en vogelgids. De start was een bezoekje aan de Vogelbescherming in Zeist. Daar vonden we wel een geschikte verrekijker, maar tot mijn grote teleurstelling géén vogelgids. Ja, er stond de tweedelige, vuistdikke en minstens vier kilo wegende 'Birds of South-America', maar dat was uiteraard geen optie voor onze rugzak. Achteraf gezien had ik me vast ook kunnen redden met de gids voor Suriname of andere omliggende landen, maar op dat moment hebben we daar niet aan gedacht. Ook hebben we niet verzonnen dat we misschien op internet wel wat van onze gading zouden kunnen vinden. Beginners-falen. Maar ook te wijten aan de aardige jongen bij de Vogelbescherming, die ik op zijn blauwe ogen geloofde toen hij zei dat zo'n gids voor Ecuador niet bestond. En dus vertrokken we zonder vogelboek, in de hoop ter plekke wel wat te kunnen regelen.

Eerste gelegenheid om te vogelen zijn de nevelwouden ten noordwesten van Quito: een paradijs voor vogelliefhebbers. We verblijven in de Bellavista-lodge in het hart van het oerwoud. Gekrijs van apen, galmende roepen van tropische vogels. Iedere dag organiseert Bellavista drie 'guided-tours'. Eén ervan is voor de vogelaars. Maar omdat we steevast de enige wandelaars zijn die zich aanmelden, worden álle wandelingen vogelexcursies. Bellavista heeft zelf een mooi Engelstalig vogelboekje gemaakt dat voor een paar euro te koop is, dus het probleem van de ontbrekende gids is opgelost. Nog voordat we op pad zijn, is het vogelen er al begonnen, trouwens. Er

dansen kolibri's in fluoriserend groen en blauw rondom de bakjes met suikerwater die in de bomen zijn opgehangen en voor het raam van de eetzaal roept een felblauwe Jay zijn harde schreeuw. Maar nu stuiten we op het volgende probleem. Wat is een Jay? Geen idee. En de Rufous-headed Pygmy-Tyrant? En de Russet-crowned Warbler? De Grey-breasted Wood-Wren? We zien tal van Tanagers, maar wat is een Tanager? Ik kan lang niet alle vogels 'thuisbrengen' en moet, lang leve de Latijnse namen, thuis en in internetcafé's onderweg nog urenlange vertaalsessies hebben voordat ik weet dat ik, dwalend in de nevelwouden, ben gestuit op de Goudnektangare, de Blauwbrugbergtangare, de Roodkopdwergtiran, de Goudkruinzanger en de Grijszandwinterkoning. En zelfs dan blijf ik een beetje ontdaan achter. Wat een onbekende namen. Ik had verwacht gewoon weer bij de vinken, lijsters en mussen te belanden, maar die vlieger gaat mooi niet op. Godzijdank geeft de Jay ook eindelijk ook zijn geheim prijs. Een Gaai. Tsja. Dat had ik misschien zelf ook nog wel kunnen bedenken.

Twee weken later, als we onderweg zijn naar de jungle van het Amazonegebied, ontdekken we dat er wél een gids is met vogels van Ecuador: Common Birds of Amazonian Ecuador; a guide for the wide-eyed ecotourist. Potverdorie. Dié gids had ik willen hebben! Het verfrommelde exemplaar ligt in de lobby van het hotel waar we verblijven. Ik kijk er verlangend naar. Die-wil-ik-hebben. Stelen doe ik natuurlijk niet, maar de gedachte plopt wel op, moet ik eerlijkheidshalve bekennen. Ik baal er behoorlijk van. Het boek is prachtig, echt een must voor de gebieden waar we naar toe gaan en hooguit te koop in de hoofdstad Quito, waar we dagreizen van verwijderd zijn. Ik blader er een avond lang verlekkerd in, kijk mijn ogen uit en lees uit pure frustratie zelfs de teksten over de auteurs: Chris Canaday uit

Californië die mij boven zijn robuuste baard guitig en goedmoedig aankijkt en de wat serieuzer ogende onderzoeker Lou Jost. Ik noteer het ISBN-nummer in mijn dagboek. Voor het slapen gaan laat ik de gids, met spijt in het hart, achter op het bijzettafeltje in de hotellobby. Voor de nieuwe gasten. De volgende ochtend melden we ons om acht uur in het park naast het hotel, Parque Omaere. Niet voor een vogelexcursie dit keer. Het moet een wandeling worden langs medicinale planten en tastbare culturele overblijfselen van de indianenstammen die hier ooit leefden. De eigenaresse van het park is van Indiaanse komaf. Haar Amerikaanse echtgenoot verwelkomt ons routinematig, maar wordt enthousiast als hij mijn verreikijker ziet. “Ah, zijn jullie vogelaars? Kom op, vergeet die oude indianenspullen, laten we gaan vogelen!” Hij springt zowat een gat in de lucht van puur plezier. Zijn baard trilt mee, zijn guitige ogen worden nóg blijer. Met een schok realiseer ik me dat ik oog in oog sta met... Chris Canaday, de schrijver van het door mij zo begeerde vogelboek. Terwijl hij zich al vogelend een weg baande over het Zuid-Amerikaanse continent, heeft hij zijn echtgenote ontmoet en is hij nooit meer vertrokken. In de kast liggen stápels boeken over de Common Birds of Amazonian Ecuador. Als ik er tien wil kopen kan dat ook. Wat een mazzel! En zo loop ik even later trots het park in, met m'n eigen gesigneerde exemplaar op zak. Canaday is onstuitbaar trouwens. We hebben een geweldige wandeling maar moeten hem na een uur of vijf bezweren dat we nu écht verder moeten reizen en rukken ons tenslotte van hem los. Wij gaan. NU. Dag Chris. Thanks for everything.

Duitsland

Dit voorjaar. Op een kille, uiterst gure ochtend in mei meld ik me om 7.00 uur op een parkeerplaats aan de Rijn tussen Bonn en Keulen voor een vogelexcursie met de NABU, de Naturschutzbund Deutschland. Onze gids is een meterslange, graatmagere jongen in een veel te klein, rood regenjasje die Andreas heet. Als het na een kwartier begint te regenen, duikt hij keer op keer tevergeefs in het rode jasje, dat hem nul en generlei bescherming biedt. Het uiterwaardengebied waarin we gaan vogelen, heet de Monheimer Rheinbogen en biedt kans op de Wielewaal. Het is een kleumend groepje dat, kromgebogen in de wind en onder

paraplu, op pad gaat. Ik ben in een spontane opwelling meegegaan, samen met mijn Duitse vriend die nog nooit gevogeld heeft en voor de gelegenheid mee doet. Opnieuw doet het taalprobleem zich gelden. Want wat is een Heckenbraunelle? Een Goldammer? Een Monchsgrasmücke? Een Singdrossel? Een Gelbspötter? Een Neuntöter? Ik word er helemaal gek van. Probeer als een idioot de namen te noteren in mijn beste Duits en val er iedereen mee lastig. “Ja, maar, hoe schrijf je dat dan? Kun je het nog een keer zeggen? Maar hoe ziet die vogel er dan uit?” Sommige zang herken ik, maar veel blijft onoplosbaar. Ik ben wederom diep teleurgesteld, ik zou zó graag willen weten wat we zien en horen! Ik zeur Andreas aan zijn kop, die geduldig keer op keer zijn eigen gidsje uit zijn jaszak trekt. En dan... gaat de zon schijnen. Want het witte, langwerpige gidsje van Andreas komt me erg bekend voor. Het is een getrouwe kopie van mijn eigen gidsje, de Nieuwe Zakgids Vogels van Peter Hayman. Maar dan in het Duits. Eureka! Ik kijk hem stralend aan. Welke bladzijde, Andreas?

Danke sehr!
Dan hebben we het hier dus over de Zwartkop, de Nachtegaal (!), de Grasmus, de Geelgors (zie foto), de

Veldleeuwerik, de Spotvogel en de Grauwe Klauwier (écht waar?). De hele groep is opgelucht, van mij heeft niemand meer last. We vervolgen onze wandeling bedaard en het wordt zelfs min of meer droog. Op de oever van de Rijn wacht ons als klap op de kletsnatte vuurpijl een leuk cadeautje: de Wielewaal. Oftewel in goed Duits, de Pirol. Thuis blijft het trouwens nog wel even zoeken, omdat ik niet meteen één op één met de gidsjes was gaan werken. Rechtstreeks vertalen van het Duits naar het Nederlands lukt op internet niet. De Duitse Wikipedia biedt uitkomst. Ik zoek via de Duitse naam de Latijnse naam op en kom via de zoekterm in het Latijn bij de Nederlandse naam uit. Als er slimmere manieren zijn, houd ik me aanbevolen!

Reactie van Dick Jonkers: In het boek 'Complete checklist Vogels van de wereld' zijn alle ruim 9000 soorten opgenomen. Als je de Latijnse naam hebt, kun je er zo de Nederlandse bij zoeken.